

בשבילך בני

עלון חינוכי שבועי ע"י ארגון שבילים

מאמר 70

למינות שבת

נקודות למחשבה
בשבילי חינוך הנוער בדורנו

נכתב בסייעתא דשמיא ע"י

אלחנן בלאאמו"ר רבי נחום זאב שליט"א **קרביץ**

ארגון שבילים – כל אחד והשביל שלו

מחבר הספרים רבי המכר - **מה את מחפשת???** / **מה אתה מחפש???**

בשבילך בני - הסדנא הראשונה לחינוך ילדים

להצטרפות לרשימת התפוצה

שאלות, הארות ותגובות shvilim@okmail.co.il

שבילי

כל אחד והשביל שלו

למירות שבת

אחד מהרגעים המרגשים ביותר של שולחן שבת הוא ללא ספק זמירות שבת. מי שמצליח לעורר את עצמו, להתרגש, להיכנס להיכל הנגינה, לטפס לגבהים, לחוש בכיסופים אל קירבת הבורא, לעורר את הנשמה הטהורה שבקרבו, הרי הוא זוכה לאחד הרגעים השמחים ביותר בחייו.

כל בית והניגון שלו. כמובן שיש את הניגונים המיוחדים לזמירות שבת, ניגונים מבית אבא, ניגונים שעוברים מדור לדור, מסורת של דורות, עדות, קהילות, חסידויות. איזו עוצמה יש בניגון, כמה גדול כוחו של ניגון, כמה גבוהה היכל הנגינה. אכן, אפשר להתעלות עוד ועוד על ידי ניגונים, לפרוט על נימי הרגש, לעורר את הרצון והשאיפה להתעלות ולהידבק עוד ועוד בתורה ובמצוות.

יש הורים צעירים שחרוט בזיכרונם איזו תמונה של שולחן שבת ובו יושבים כל בני הבית בדביקות, שרים מנגינות עריבות מעוררות השראה, ממש מעין עולם הבא. ויש הזוכר שפעם התארח אצל משפחה פלונית, וטעמם של זמירות השבת שם עדיין לא מש מזיכרונו, ויתכן ואף בבית הוריו או חמיו כך היה, וכאשר אצלו בבית הדבר אינו קורה הוא מאוכזב, מה יהיה, למה הילדים לא שרים, איך מפעילים אותם.

הורים יקרים, אין כל קשר בין המצולמים לכתבה, אל לנו להדביק מציאות ממקום אחר אל ביתנו, לעולם אין העתק הדבק, כל בית הוא שונה, כל ילד הוא נשמה אחרת, וכל סביבה היא אווירה שונה.

חשבתם פעם האם התמונה הזו נמצאת שם בכל שבת, או שמא רק אחת לתקופה, אולי רק באותה שבת שהייתם שם בביקור. אולי אב המשפחה שם בעל רגש גדול. תוסיפו על כך שיתכן והוא ובני ביתו מאוד מוזיקליים, יש להם קול ערב וצלול. תוסיפו על כך שיש להם גם חמשה בחורי ישיבות העושים את המצב. תוסיפו על כך שיתכן והוגשו באותה עת אל השולחן משקאות חריפים שהוסיפו לשחרור והנעימה, תוסיפו על כך את העונג שבת והאווירה החמה הנמצאת בבית שם באופן קבוע. האם אכן אנחנו יכולים לחקות את אותה תמונה, הרי פעמים רבות אנחנו לא בעלי רגש, ולילדים שלנו אין קול מתאים לשירה, אין חוש מוזיקלי. בפרט אם הם עדיין קטנים מידי בכדי ליצור פילהרמוניה של שירה הבוקעת רקיעים, אין לנו חמשה בחורי ישיבות שיעשו מצב, וכיצד אם כן נוכל להכריחם להתענג מזמירות השבת, להרים את קולם בנעימה, לרצות לשיר יחד עמנו.

האם אפשר להעתיק את החוויה של הזיץ שנעשה בקעמפ של הישיבה, את ההתוועדות של בני החבורה ביארצייט של האדמו"ר זצ"ל, את הישיבה יחד בשטיבל בליל שבת, את השירה, את הכיסופים, הרי אין מי שיכול ליצור מצב כזה בתוך ביתו, אין לנו את כמות האנשים, ולא את הכינורות, ולא.. ולא..

פעמים שיש לנו רק בן אחד [ועוד כמה בנות], ואנחנו מצפים ממנו רבות, שישלים את החסר הגדול שיש סביב שולחן השבת, ואנו דורשים ממנו לשיר ולזמר בשביל כולם. אך עלינו לבדוק היטב האם

אכן הוא אוהב לשיר, נהנה מהשירה, או שמא אנחנו לוחצים עליו לעשות את מה שהוא לא אוהב, וכי אפשר לבקש מילדים לאהוב מה שהם לא אוהבים.

נסו לדמיין שאתם מתארחים אצל אדם בעל רגש מדור קודם ומתבקשים להצטרף עמו לזמר שיר עתיק יומין, הוא בשיא הדביקות ואתם בכלל לא מתחברים אל השיר, האם אכן תוכלו לרצות את בקשתו, האם תוכלו להתרומם יחד עמו לפסגת ההיכלות, הרי מקסימום תעשו עמו טובה ותראו לו שאתם מצטרפים עמו מפני הנימוס, לצאת ידי חובה, הרי אי אפשר ללחוץ על כפתור הרגש בכוח, זה אמור לבוא מאליו.

כך גם בבית, אין ללחוץ על הילדים לשיר, לזמר. אין ברירה, לעת עתה עלינו להנמיך ציפיות, ולקוות שכאשר יגדלו הילדים עוד יבואו ימים שכך יהיה, אך עד שהם יגדלו, קבלו את המציאות, תבינו את ההכרח, הרפו, הבלו.

כמובן שאין הכוונה שבזמן שהילדים עדיין קטנים תדחו את השירה לעתיד, אלא שלבינתיים תהיה אתה גם הסולן וגם המקהלה, תשיר, תזמר, כאילו אתה באמצע הטיש, הזיץ, וכך הילדים יתרגלו לצורה של שבת, לעונג שבת, ובעזרת ה' כאשר יגדלו, אט אט, יצטרף עוד אחד ועוד אחד.

עד כאן עסקנו לגבי התוספת, השירה שאינה כתובה בזמירות השבת, הניגונים המרגשים הפורטים על נימי הנפש. אבל בנושא 'זמירות שבת', אותם זמירות שאנו שרים בכל סעודה וסעודה, אפשר גם אפשר שכל בני הבית יהיו שותפים לשירה, לזמרה, לשמחה.

דבר ברור לכל תזמורת הבאה להרקיד ולשמח חתן וכלה ביום חתונתם, שעליהם להכיר את הקהל, הרי לא כל שיר אפשר לנגן בכל קהילה ומשפחה. אף אנו, בשולחן שבת, עלינו להכיר את המציאות, מה הילדים שלנו אוהבים, איזה ניגונים, ואותם לשורר. אם [לצערנו] הילדים אינם אוהבים את הניגונים הישנים, את צורת אמירת זמירות השבת, אל לנו להתעקש לעורר אותם לעשות זאת, עלינו להיות ערניים לשינויים, לחידושים, לשילובים.

כמובן, אין כוונתנו לוותר על ניגוני בית אבא, אלא להוסיף, לשלב, לפתוח בשיר שהילדים אוהבים ויחד עמהם לעבור אל ניגון עתיק יומין. הנה דוגמא: אפשר לתת לילדים להחליט איזה מנגינה הם רוצים השבת להלביש על הזמירות. מומלץ לכל הפחות בשיר אחד להתאים את המנגינה לחג המתקרב, בחנוכה להלביש על שירי השבת מנגינה השייכת לחג החנוכה, וכן בשאר החגים, ט"ו בשבט, פורים, פסח, ראש חודש, שבת מברכים, בכך אנו מגוונים את חווית השבת הביתית, יחד עם כל בני הבית השמחים בשינויים... בפרט כאשר הילד שותף לבחירת המנגינה, הוא בודאי יהיה שותף לביצוע המושלם של השירה.

אין צורך להמליץ להורים שתוך כדי השירה, ברגע שכל בני הבית שרים יחד, להעניק להם איזה סוכריה קטנה, וסליחה מכל שוחרי הבריאות, חייבים לדרבן את הילדים על ידי הדברים שהם אוהבים ומפעיל אותם להמשך הסעודה. כאשר הדבר ייעשה שבת אחר שבת, יכנס הדבר אל מסלול קבוע, תמידי, עונג שבת.

ולסיום, כאשר אכן בני הבית השתתפו בזמירות, חוויתם יחד כמה רגעים של עונג שבת, אווירה נעימה, עוררו את המודעות של הילדים להנאה, לחוויה, דברו על העונג שיש בשולחן שבת בצורה כזה, כמה שמחה יש בבית הזה, על היופי והמתיקות שיש בבית שלנו... משפטים קצרים אלו ודאי נופחים בליבם של הילדים, ועושים חריש עמוק במעמקי הנפש וישאו פירות מתוקים.

מיותר לציין, שהורה ששולחן השבת שלו הוא זמן של לחץ, מתיחות, לאכול, לשתוק, לשבת יפה, לא לקום, לא לגעת, ובודאי אם גם העניש את אחד הילדים והעכיר את האווירה, אל לו לצפות שרגע אחד אחרי, או תוך כדי, יוכל להעלות את הילדים לרוממות רוח, לזמר שירים לכבוד השבת, שכן אין כרגע לילדים את הרוח – וממילא אין מה לרומם, מצב רוחם כרגע מושפע מהמתיחות וכו', ומה להם ולשירה. וכי אפשר לקחת אדם עצוב, מצב רוח ירוד, ובתוך רגעים להפוך אותו לשמח, למצב רוח מרומם, ועוד בכוח, שלא ברצונו...

לכן, אם ברצוננו ששולחן שבת יהיה מרומם, זמירות שבת יהיו בטוב טעם ועונג, עלינו לדאוג לרגיעה, למצב רוח נפלא, מלא הומור ושמחה, ובעקבות כך יוכלו להצטרף, להתחבר, להתעלות. להתענג.

בהצלחה!!!

סיום הש"ס

מיותר לציין כי ראוי לכל הורה והורה לדבר בשבת הקרובה, על זכיתם של כל מסיימי [ומתחילי] הש"ס בארץ ובתפוצות, על הערכתנו לאותם עמלי תורה, על עקביותם, על מסירותם לתורה, כמה שמחה יש לבוור רק מלומדי התורה, וכמה עלובים אותם שאינם חיים על פי התורה, וכמה מסכנים אותם שלא זוכים להיכנס אפילו לא לשעה אחת לבית המדרש...

כמו כן, בית בו ישנם בחורים צעירים, אפשר לדבר על כך שאי אפשר לגמור ביום אחד את כל הש"ס, אלא בכל יום קצת ועוד קצת, עד שהנה, עברו שבע שנים וכולם סיימו... וכמשל המדרש, שהטיפש אומר איך אפשר לגמור הכל, והחכם אומר בכל יום קצת ועוד קצת, עד שלבסוף נגמור...

בשבוע הבא נגיש בפני הקוראים: מאכלי השבת

כמה להתעקש עם ילדים על אוכל, האם להעניש את מי שאינו אוכל שלא יקבל את המנה אחרונה, שלא ירד למטה לשחק, שלא יקבל את הממתקים של שבת...

שפיא ציבורי

מתאבות הקוראים - כל אחד והשפיא שלו

שלום וברכה,

תזכו למצוות על הרעיונות הנפלאים,

ועל צורת ההגשה המיוחדת, בנעימות וטוב טעם!

=====

תודה על המאמרים המאלפים ומחוללי שינוי!

=====

שלום רב,

תודה על המאמרים המחכימים והמלמדים.

אנו נתרמים מכך רבות!

=====

שוב תודה רבה על המאמרים המחכימים, אני משתמש בזה המון. וחג חנוכה שמח.

=====

שלום וברכה,

ישר כח על כל החומר המחכים שאתם שולחים אלינו, מאד מעניין ומרחיב אופקים ונותן כלים,

ושוב – תודה רבה!

=====